

**LIETUVOS VYRIAUSIOJO ARCHYVARO TARNYBOS
ELEKTRONINIŲ DOKUMENTŲ VALDYMO KOMISIJA**

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2012-08-01 Nr. V6- 156
Vilnius

Posėdis įvyko 2012 m. liepos 19 d., 10 val.

Posėdžio pirmininkė – Daiva Lukšaitė, Elektroninių dokumentų valdymo komisijos (toliau – EDVK) pirmininkė.

Protokolą rašė Vaidotas Ramonas, posėdžio sekretorius.

Dalyvavo komisijos nariai: Daiva Lukšaitė (komisijos pirmininkė), Edmundas Kazakevičius, Neringa Putramentienė, Vidas Grigoraitis, Mindaugas Pelanis, Antanas Mitašiūnas, Vaidotas Ramonas, Rimvydas Jančiauskas.

Kiti dalyviai: Ramojus Kraujelis (Lietuvos vyriausiasis archyvaras), Vitalija Kaniušaitė (Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Susisiekimo ministerijos Projektų skyriaus vyriausioji specialistė) ir Asta Jodinskė (Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos (toliau – LVAT) Dokumentų ir archyvų valdymo skyriaus vyriausioji specialistė).

DARBOTVARKĖ. Dėl elektroninių dokumentų specifikacijų įteisinimo, reikalavimų elektroninių dokumentų specifikacijoms ir elektroninio dokumento pdf formatu specifikacijos poreikio.

SVARSTYTA. Elektroninių dokumentų specifikacijų įteisinimas, reikalavimai elektroninių dokumentų specifikacijoms ir elektroninio dokumento pdf formatu specifikacijos poreikis.

Daiva Lukšaitė priminė, kad komisijos nariams buvo pateikti du LVAT parengtų teisės aktų projektai (1–2 priedai). Svarstyti pateiktas Elektroninių dokumentų specifikacijų reikalavimų aprašo projektas (toliau – Reikalavimų aprašo projektas), kuriuo keičiamas šiuo metu galiojantis teisės aktas. Kartu pateiktas numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažymos projektas (3 priedas). Komisijos prašoma svarstyti ir Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2011 m. liepos 18 d. įsakymu Nr. V-121 sudarytos darbo grupės parengtą Elektroninio dokumento pdf formatu specifikacijos projektą (toliau – pdf specifikacijos projektas).

D. Lukšaitė nurodė, kad Reikalavimų aprašo projektas nėra tvirtinamas, nes buvo sulaukta svarių valstybės institucijų pastabų. Projektu numatoma įteisinti galimybę naudoti ne tik XAdES, bet ir CAdES, PAdES elektroninių parašų formatus. Būtent dėl įvairių elektroninių parašų formatų įteisinimo Reikalavimų aprašo projektas sulaukė išvadas projektui teikusių valstybės institucijų nepritarimo. Antanas Mitašiūnas nurodė, kad pagal Reikalavimų aprašo projekto nuostatas, elektroninio dokumento pakuotės reikalavimai turėtų būti nustatyti konkrečiose specifikacijose. Paminėtina, kad Reikalavimų aprašo projektas buvo rengiamas atsižvelgiant į pdf specifikacijos projektą. Šiuo metu kai kuriose viešojo sektoriaus įstaigose jau keičiamasi nesudėtingos turinio struktūros elektroniniu parašu pasirašytais elektroniniais dokumentais (elektroniniais dokumentais pdf formatu, pasirašomais PAdES standartą atitinkančiais elektroniniais parašais), tačiau šio formato elektroninio dokumento specifikacija nėra įteisinta. Todėl prašoma komisijos narių nuomonės ir dėl šios specifikacijos projekto. Posėdžio metu buvo atkreiptas dėmesys į tai, kad šiuo metu galioja ne viena elektroninio dokumento specifikacija. Dokumentais, sudarytais adoc formatu (t. y. dokumentais atitinkančiais Elektroniniu parašu pasirašyto elektroninio dokumento specifikaciją ADOC-V1.0, patvirtintą Lietuvos archyvų departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2009 m. rugsėjo 7 d. įsakymu Nr. V-60 (Žin., 2009, Nr. 108-4574) (toliau – ADOC specifikacija), valstybės institucijos, įstaigos ir įmonės gali keistis tarpusavyje, o kitas specifikacijas atitinkantys elektroniniai dokumentai sudaromi ir valdomi gana uždaroje sistemoje.

Ramojaus Kraujelio teigimu, šiuo metu Lietuvoje nėra vienos aiškiai apibrėžtos institucijos, kuri galėtų pasakyti, kokių elektroninių dokumentų formatų, kiek ir kokių elektroninių

dokumentų specifikacijų reikia. LVAT negalėtų būti vienintele Lietuvoje tokią atsakomybę prisiimančia institucija. Šiuos dalykus galėtų svarstyti EDVK komisija, strateginius su aptariamais aspektais sietinus klausimus – Valstybės informacinių išteklių valdymo taryba, kuri apibrėžtų pagrindines politines kryptis. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, vertinusi Reikalavimų aprašo projektą, iškėlė klausimą, kiek Lietuvoje elektroninių dokumentų specifikacijų gali ar turi būti. Tokiais klausimais turi būti diskutuojama, siekiant išvengti skubotų ir ilgalaikes pasekmes turinčių sprendimų. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažymyje LVAT pabandė šiuos aspektus įvertinti.

Rimvydo Jančiausko teigimu, dokumentų valdymo politiką turėtų formuoti Lietuvos Respublikos kultūros ministerija ir LVAT, o kryptis – atitinkamai tvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Valstybės informacinių išteklių valdymo taryba taip pat galėtų dalyvauti šiuose procesuose. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos nuomone, reikėtų kuo mažiau elektroninių dokumentų specifikacijų. Geriau plėtoti esamas, o ne išleisti naujas, ypač skirtas tai pačiai duomenų grupei, t. y. rašytiniams prilygintiems dokumentams. Jei Europos Sąjungos institucijos įpareigoja spresti įvairių elektroninių parašų formatų atpažinimo klausimus, Lietuvoje tai jau yra sprendžiama. Matyti, kad naujų elektroninių dokumentų specifikacijų poreikį lemia konkrečių įstaigų ar įmonių poreikis. Vidas Grigoraitis atkreipė dėmesį į tai, kad Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai dokumentų ir archyvų valdymo sritis yra gana nauja ir pritarė, kad aptariamai sprendimai galėtų būti svarstomi Lietuvos Respublikos Vyriausybėje ir ten būtų priimtas suderintas sprendimas.

Komisijos nariai aptarė elektroninių parašų formatų, galimų sudarant elektroninius dokumentus, klausimus. Tai itin svarbu rengiant Reikalavimų aprašo projektą. D. Lukšaitė pastebėjo, kad 2011 m. LVAT buvo sulaukusi klausimų, ar galiojanti ADOC specifikacija atitinka Europos Komisijos (toliau – EK) 2011 m. sausio 25 d. sprendimo Nr. 2011/130/ES (pranešta dokumentu Nr. C(2011)1081) reikalavimus elektroninių parašų formatų aspektu. Nurodyta specifikacija buvo patvirtinta anksčiau nei išleistas EK sprendimas. LVAT yra sulaukusi klausimų, ar elektroninių dokumentų valdymo reglamentavimo aspektu bus atsižvelgiama į kitų elektroninių parašų formatų taikymo galimybes. Tai irgi buvo turima omenyje rengiant svarstyti pateiktus teisės aktų projektus. Komisijos nariai priėjo prie nuomonės, kad elektroninių parašų formatų taikymo klausimai, sudarant elektroninius dokumentus (bet ne juos tikrinant ar atpažįstant), turėtų būti aptarti su Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, kuriai teisės aktais yra suteikti įgaliojimai formuoti elektroninio parašo politiką Lietuvoje.

Komisijos nariai aptarė galimus pdf specifikacijos taikymo variantus. Edmundas Kazakevičius pasiteiravo, kodėl nėra pateikta šios specifikacijos poreikį pagrindžianti informacija kaip tai numatyta Reikalavimų aprašo projekto 8 punkte (pvz.: *motyvacija, kodėl nėra galimybių taikyti galiojančias Specifikacijas; numatomos rengti specifikacijos elektroninių dokumentų sudarytojai ir gavėjai bei jų galimybės rengti ir naudoti tokios specifikacijos elektroninius dokumentus; numatomos rengti specifikacijos taikymo galimybės ir ilgalaikės pasekmės (organizacinės, finansinės ir kitos); galimybės išsaugoti naują specifikaciją atitinkančius dokumentus ir juose esančių elektroninių parašų galiojimą įrodančią informaciją visą elektroninių dokumentų gyvavimo (saugojimo) laiką ir kita*). Akcentuota, kad atsiradus naujai specifikacijai kultū nemenkas į dokumentų valdymo sistemas investuojančių įstaigų nepasitenkinimas. Jei tokia specifikacija būtų taikoma visoms viešojo sektoriaus įstaigoms, svarstyta, ar tokios specifikacijos iniciatoriai (valstybės įmonė Registrų centras) neturėtų parūpinti ir priemonių, tinkamų dabar įstaigų turimoms dokumentų valdymo sistemoms atnaujinti. Pabrėžta įstaigų galimybės automatinio būdu tvarkyti metaduomenis svarba. Posėdžio metu buvo aptarta naujos specifikacijos taikymo tik uždarose sistemoje arba vienos įmonės veikloje galimybė. E. Kazakevičius suabejojo, ar tokiu atveju specifikacijos projektas turėtų būti svarstomas EDVK, Lietuvos Respublikos Vyriausybės posėdžiuose. Diskutuojant dėl papildomų lėšų poreikio, Vaidotas Ramonas iškėlė klausimą, ar įteisinus įvairių formatų elektroninių parašų naudojimą, visos viešojo sektoriaus įstaigos visus juos privalės priimti, nes nuo to priklauso ar reikės papildomų lėšų. Jau šiandien egzistuoja kitas specifikacijas (MDOC, EGAS) atitinkantys elektroniniai dokumentai, tačiau, dėl specifinės šių

